



MVA

Kristiansand 16.6.2022

Hilde Alvsåker

Innhold

- Mva-systemet
- Selvstendig næringsdrivende eller ansatt?



Mva-systemet

Hva er mva?

Direkte skatter – skatt på inntekt og formue

Indirekte skatter – avgift som betales i tillegg til varens/
tjenestens pris – mva, særavgifter, dokumentavgift, toll

Hva er merverdiavgift ?

= alminnelig omsetningsavgift på alle varer og tjenester

Hva er særavgifter ?

= omsetningsavgift på bestemte varer

f.eks. strøm, biler, bensin, sjokolade, tobakk, alkohol

Hvorfor mva?

Merverdiavgiftsloven av 19. juni 2009

- norsk merverdiavgift beskatter forbruk i Norge

Begrunnelse: Gi staten inntekter

Mva er en effektiv og innbringende skatt.

For 2022 er det budsjettert med 361 milliarder

= 23 % av statens inntekter.



Viktig hensyn:

Konkurransenøytralitet – mva skal ikke påvirke konkurransen mellom aktører/tilbydere.

Andre hensyn?

Hovedregel

Mva beregnes ved omsetning av alle varer og tjenester med mindre omsetningen er **unntatt** mva i kapittel 3 eller omsetningen er **fritatt** fra utgående mva i kapittel 6

MVA

FRITAK

- elbiler
- aviser
- eksport

Delt
omsetning

UNNTAK

- helsetjenester
- undervisning
- kunst og kultur

Unntak – Kunst

Kunstnerens/opphavers (hvem) omsetning av egne kunstverk og opphavsrett til egne litterære og kunstneriske verk (hva) er unntatt mva i § 3-7 (4)

Eksempel:

- nålevende maler selger egne bilder = ikke mva
- kunsthandler selger Munchbilder = mva

Unntaket gjelder både salg av kunstverk (vare) og opphavsrett til kunstneriske verk (tjeneste)

Begrunnelse

Unntak – Kunst

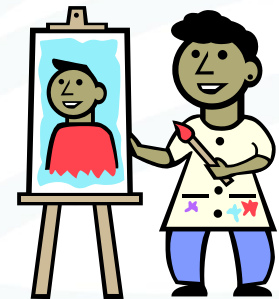
Opphaver = den som har skapt kunstverket/åndsverket

Åndsverk kan kun skapes av fysiske personer.

Unntaket for mva gjelder

- fysiske personer
- ikke juridiske personer som for eksempel AS

Avgrense mot brukskunst.



Unntak – Kunst

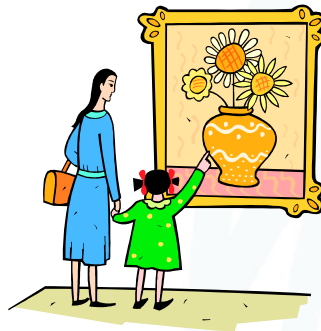
Mval. § 3-7 (4) Omsetning ved mellommann i opphavsmannens navn

Eksempel: Galleri selger maleri for nålevende kunstner

Mval. § 3-7 (5)

Formidling av kunstverk for opphavsmannen

Kunstneren må betale provisjon til galleriet, men ikke Mva på provisjonen.



Hvem skal kreve opp mva?

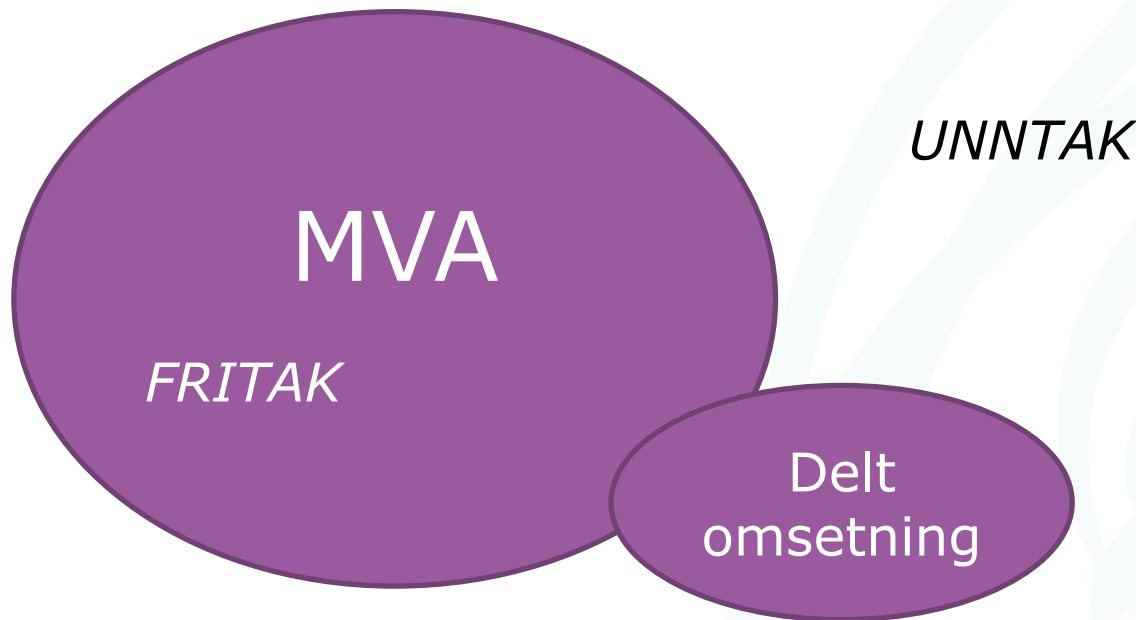
Næringsdrivende

som omsetter

varer og tjenester som etter sin art er avgiftspliktige

for mer enn kr 50 000 i løpet av en 12-måneders periode

= **Avgiftsubjekter**



Rettigheter og plikter

Avgiftssubjekter

- Rett og plikt til registrering i Merverdiavgiftsregisteret
- Plikt til å beregne og betale utgående mva (fritak)
- Rett til fradrag for inngående mva
- Plikt til å deklare mva 6 ganger i året

Skatteoppkrevere for staten.

Registrering

Må selv søke om registrering i Merverdiavgiftsregisteret.

Registermeldingen sendes elektronisk.

Virksomheten må være registrert i Enhetsregisteret og fått tildelt organisasjonsnummer før mva-registrering.

Nettside: www.skatteetaten.no

Registrering

3 vilkår for registrering:

- avgiftspliktig omsetning
- omsetning over minstegrensen kr 50 000
- næringsdrivende

Registreringsplikt?

Anne selger is fra strandkiosken hver sommer for ca kr 30 000

Bjørn selger egen kunst for kr 2 millioner i året

Carl, som jobber lærer, selger seilbåten sin for kr 350 000

Dagny har et utsmykningsoppdrag for fylket og mottar kr 635 000.
Hun selger også keramikk for ca kr 48 000 i året.

Skattemelding for MVA

Registrerte virksomheter må levere skattemelding for mva.

Terminer

Frist

1. termin	januar-februar	10.april
2. termin	mars-april	10.juni
3. termin	mai-juni	31.august
4. termin	juli-august	10.oktober
5. termin	september-oktober	10.desember
6. termin	november-desember	10.februar

Hvis omsetningen er under kr 1 million pr år, kan det etter ett år søkes om å få levere én skattemelding i året.

Satser

Satsen for mva fastsettes av Stortinget hvert år.

For 2022:

- Hovedsatsen 25 %
- lavere sats på mat 15 %
- lavere sats 12 % - persontransport, hotell, hytteutleie, kino, muséer og gallerier, idrettsarrangement
- hvis fritak, da nullsats

Beregning av mva netto og brutto

Mva beregnes av netto omsetning.

Eksempel:

Butikken skal ha kr 200 for en vare = netto omsetning
+ 25 % mva kr 50 = kr 250

Av brutto omsetning utgjør mva 20 %

Eksempel:

Kunden betaler kr 250 for varen, hvorav 20 % er mva = kr 50

Beregningsgrunnlag

Mval. § 4-1 (1) Hovedregelen ved omsetning

Avgift beregnes av *vederlaget* for den avgiftspliktige omsetningen.

Mval. § 4-2 Hva inngår i beregningsgrunnlaget?

Alle kostnader ved oppfyllelsen av avtalen, enten de faktureres sammen med varen/tjenesten eller de faktureres særskilt

Smitteregelen

- Eks:*
- Frakt, lagerleie (kostnader med 25 % mva)
 - Flyreise, taxi, hotell (kostnader med redusert sats)
 - Bøker, aviser, fly t/f utlandet (kostnader fritatt for mva)
 - Forsikring (kostnader uten mva)

Beregningsgrunnlag

Eksempel: Konsulent fra Oslo har et oppdrag i Bergen.

Konsulentttjenester: 40 timer á kr 800 = kr 32 000

Omkostninger:

Fly t/r Bergen kr 6 560 - 12 % mva = kr 702 = kr 5 858

Taxi til byggeplassen kr 1 512 - 12 % = kr 162 = kr 1 350

Hotell m/frokost kr 4 400

- 12 % av kr 3 900 = kr 418 = kr 3 982

Middag kr 1200 inkl 25 % mva (kr 240) = kr 1 200

= kr 12 390

Til sammen netto kr 44 390

+ 25 % mva kr 11 097

kr 55 487

Fradrag

Hovedregelen for fradrag: Mva-loven § 8-1

«Et registrert avgiftssubjekt har rett til fradrag for inngående merverdiavgift på anskaffelser av varer og tjenester som er til bruk i den registrerte virksomheten.»

Begrensninger i fradragsretten i mva-loven i § 8-2, § 8-3 og § 8-4.

Begrensning i fradrag retten

Mval. § 8-3 (1) –Ikke fradrag for mva

- a) servering
- b) leie av selskapslokaler i forbindelse med servering
- c) kunst og antikviteter (unntatt kunst- og antikvitethandlere)
- d) kost og naturalavlønning
- e) representasjon
- f) gaver og utdeling i reklameøyemed

Gjelder ikke hvis

- bagatellmessig verdi – mvaf. § 1-3 -6
- gaven sendes til utlandet

- g) bolig eller velferdsbehov

Mval. § 8-4 Personkjøretøy

Begrensning i fradrag retten

Mval. § 8-2 Delvis fradrag

Varer og tjenester som er til bruk både i den registrerte virksomheten og til andre formål

- rett til fradrag for bare for den del av varen og tjenesten som er til antatt bruk i den registrerte virksomheten.

MVA

- konsulenttjenester

FRITAK

- forfatter selger egne bøker

UNNTAK

- omsetning av egne kunstverk

Delt omsetning

Begrensning i fradrag retten

Hvordan skal fradraget fordeles?

3 prinsipper

Antatte bruk (hovedregelen) Mva-loven § 8-2

Forsvarlig, forretningsmessig skjønn

Areal - ved oppføring og drift av bygg.

Hvis kostnader er lik pr kvm. Mva-forskriften § 8-2-1

Omsetning – Felles driftskostnader.

Mva-forskriften § 8-2-2

Hva utløser mva?

Omsetning

Uttak

Innførsel



Hvis omsetningen er unntatt eller fritatt mva, gjelder det samme også ved uttak og innførsel.

Sanksjoner

Registrerte avgiftssubjekt har plikt til å beregne og betale mva.

- Hvis terminoppgaver leveres for sent – tvangsmulkt.
- Hvis mva er uriktig beregnet kan skattekontoret etterberegne mva, men har også plikt til å ta hensyn til for lite fradrag.

Etterberegning

mva

renter

tilleggsskatt minimum 20 %.

Hvis betaler etter fristen – forsinkelsesrenter 8,5 %



Selvstendig næringsdrivende eller ansatt?

Næringsvirksomhet

- Aktivitet av en viss varighet og omfang
- Objektivt sett egnet til å gå med overskudd
- Egen regning og risiko

Konkret vurdering.

Næringsvirksomhet

Egen regning og risiko: Avgrense mot ansatte

Skiller mellom:

- ansatte arbeidstakere
- ikke-ansatte oppdragstaker/arbeidstaker
- selvstendig næringsdrivende

Eksempler:

- Frisør leier stol i en salong
- Budbilsjåfør, sykkelbud
- Konsulent

Konkret vurdering.

Egen regning og risiko

Momenter som tilsier at man er næringsdrivende:

- egne driftsmidler av betydelig verdi
- flere oppdragsgivere, ikke bare én
- egen risiko for manglende oppdrag - ikke garantert inntekt
- vederlag basert på resultat (ikke timelønn) f.eks. fast pris, provisjon
- oppdraget er særskilt spesifisert, ikke bare avgrenset til tidsperioder
- ansvar for arbeidsresultatet, ansvar for feil og forsinkelser
- bestemmer selv hvordan og når arbeidet skal utføres
- kan sende stedfortreder/ansatt, viktigst at arbeidet blir utført
- høy grad av selvstendighet ved utførelsen – jo mindre faglig og administrativ instruksjonsmyndighet, jo mer trekker mot næring

Egen regning og risiko

Momenter som tilsier lønnstakerforhold:

- bruker ikke egne driftsmidler (unntatt håndverktøy)
- underlagt arbeidsgivers instruksjonsmyndighet
- fast arbeidstid
- har ikke ansvar for resultatet, får lønn uansett
- har krav på lønn selv om det ikke er noe å gjøre
- krav på overtidsbetaling
- oppsigelsesvern
- sosiale ytelser - sykelønn, permisjon

Egen regning og risiko

Momenter som tilsier oppdragstakerforhold:

- har ikke til hensikt å drive vedvarende virksomhet
- oppdragene er enkeltstående og kortvarige
- oppdragene er tilfeldige

Realiteter

Det er realitetene som er avgjørende.

Partene kan ikke fritt velge hvis valget ikke er i overensstemmelse med realitetene.

Egen regning og risiko

Agder kunstsenter har en pool med kunstnere.

Kunstsenteret tilbyr oppdrag på vegne av kommuner

- konsulenten har ikke rett til å få oppdrag
- konsulenten har ikke plikt til å påta seg oppdrag

Egen regning og risiko

Kunstfaglig prosjektleders ansvar:

- utvikle kunstplan basert på byggets egenart og brukergruppe
- lyse ut konkurranse eller innhente informasjon om kandidater
- sørge for kontrakt mellom kunstner og oppdragsgiver
- innkalle til komité-møter og skriver referat
- fremdrift - oppfølging av valgt kunstner
- hvis aktuelt søke om ekstra midler
- budsjettansvar
- faktura for varer og tjenester som konsulenten bestiller må godkjennes av kommunen
- vederlag: 12 % av budsjettet ekl.mva (inkl mva 15 %)

Egen regning og risiko

Kunstfaglig konsulent:

- flere oppdragsgivere?
- rett og plikt til oppdrag?
- garantert inntekt?
- ansvar for eget arbeid? Ansvar ved budsjettsprekk?
- bestemmer selv hvordan og når arbeidet skal utføres?
- kan sende en annen person isteden?
- er hensikten å drive vedvarende virksomhet?
- er oppdragene enkeltstående og kortvarige?
- vederlaget



Skattebetalerforeningen
Postboks 213 Sentrum
Besøksadresse: Kongens gate 14

Tlf. 22979700
post@skatt.no
hal@skatt.no

www.skatt.no
Bli medlem!